

lèzia o lèsja a Lliterà, Güel, Beranui i Lluçàs.

Als extrems S. i NE. apareix *ilèzi* a Opol; Val: *ilèzia* a Castellfort, Vilafranca, Figuerols, Ribesalbes, Tales, Rafelcofer, Muro, Confrides i Rellou. També a l'Alt Aragó: Bielsa, Villanúa. *Esglesieta, esgleieta*: la *glizièta dels Moros* una de les ruïnes que queden de l'antic Gebut, a Soses (al costat de Pla de l'Igglezièta). *Esglesiada*. *Esglesiar* no tinc presents formacions catalanes d'aquest collectiu, però *Gleysà* (var. *Gleysià, Glesià*) és freqüent a la toponímia gascona, del Gers, i part del Lot-e-Gar., de les Landes i dels H-Pyr., on les excavacions hi solen trobar sepultures: formació paral·lela a CASTELLARE, MOLINARE (Polge, *Mél. Phil. Gers.*, 1959, 25-33). *Esglesiari*. *Esgleiola* molt freqüent a la nostra toponímia, sovint amb alteracions fonètiques: *Anglesola, St. Martí Ses-gueiotes*; reducció que també es produí des d'antic a França: *Gliola, Gleyola, La Guiole* figuren en antigues llistes de noms de lloc de la «Sénéchaussé de Rouergue» (Lognon, *Atlas Top. France*, p. 242a).

CULTISMES: *Eclesiàstic* [Llull]: «una gran scola de Leys, on hac molts scolans vestits en àbit *eclesiàstich*», *Blanq.* II, 205.23; pres del ll. *eclesiasticus*, gr. ἐκκλησιαστικός id.; *eclesiàstica* f. 'arquebisbat' tort., Vergés i Paulí, *Espurnes* v, 90.

1 En un altre doc. primerenc del S. XII, en context llatí, una forma que pot valer com a romànica, si més no, per dur aglutinat l'article: «predicte *leclesie* de Vilella», doc. de Serrabona de 1144 (Coll. Moreau, vol. LXI). — 2 *De Arra de Anima*, NCL., 159.24, si bé també *església*, 159.16, i «la ciutat del rey, ço és --- la santa *Esglea*», 156. — 3 L'ed. prínceps porta quasi sempre la grafia *sglésia*. Riq. normalitza abusivament *església* pertot, però hi ha alguna excepció en la prínceps: *la egleisia*, cap. 98 (=Riq., 223.4); en el passatge del vol. III, 85, Capdevila ha imprès *iglésia* i Riq. *església* (412), però en la pri. lleigeixo *sglésia* amb *s* llarga. — 4 BOliver ja abans prefereix també la forma moderna: *església Excitatori*, 20, 27, 124; *esgleia*, 29, 142. — 5 Palau del Vidre, Corbera, Tellet, Palaldà, Vallengrà; Tuès vacil·lant entre *iggl.* i *igl.* — 6 St. Llorenç de la Salanca, St. Cebrià, Cabestany, Paçà, Alt Vernet, StFeliu d'Amont, Caixàs, Montner, StMiquel de Llotès; Sureda, Reiners, La Menera; Rigardà, Estoter, Espirà de C., Prada, Flaçà, Canavelles, Talau, Noedes. — 7 També hi ha *i* — *igglise* — en una ampla zona francesa, que havia comprès una gran extensió dels patois del Centre i de l'Oest, i tampoc amb això degué haver-hi gaire nexa comú. Veg. sobre això un treball d'E. Heyn (*Der Wandel von vortoni-gem e zu i im altfranzösisch*) que admet evolució passant per *eiglise*, com en *maigre* MACRUM, *aigu* ACUTUM; i M-Lübke, *Litbl.* LVII, 256, que no hi està d'acord. — 8 Allí no pertot, car també n'hi quedaren de ECCLESIA cap a Ragusa (veg. Bartoli, en la revista *Dubrovnik*, 1930-1). Per als Grisons i en general és bàsic l'estudi de Jud, *Zur Geschichte der bündnerromanischen Kirchensprache*. Per a la zona central hispànica i mossàrab, MzPi., *Orig.*, 252-4.

Per al llatí vulgar i el romànic general, Schuchardt, *ZRPb.* xxv, 344-5.

Esglevar, V. *gleva* *Esgleia, esgleiola*, V. *església* *Esgobar*, probablement pres de l'it. *sgobbare* 'portar una càrrega', 'fer feina de bastaix en qualsevol ram' (veg. DCEC, AJOBAR i AGOBIAR): del que cal dubtar és que això sigui verament un mot de Santanyí i no un terme innoble de portuaris de Portopetre o de Palma.

Esgobeit, V. *engalba* *Esgolada, esgolador, esgolar*, V. nota a *escolar* (COLAR) *Esgolar, esgolessar, esgolidor*, V. *gola* *Esgolladera, esgollar*, V. nota a *escolar* (COLAR) *Esgomar*, V. *goma* *Esgorja, V. golja* *Esgorjar*, V. *gorja* *Esgorrrar, V. esborrar* (BORRA) *Esgotador, esgotament, esgotar*, V. *gota* *Esgotimar*, V. *gotim* *Esgotillar-se* no és veritat que això sigui barceloní, i si s'usa a Olot no sé si ho diu gent coneixedora o algú que confon *esgolar-se* amb *espatllar* o *dir goilles* ('guatlls') *Esgotzi*, V. *algutzir* *Esgrafiar, -at*, V. *gràfic* *Esgrafinyar* no és mot català ni pretenia usar-lo com a tal el qui el va escriure.

ESGRAMAR, 'bregar el cànem', per a l'etimologia d'aquest mot de l'occidental pirinenc i prepirinenc, afí al mot castellà, veg. DCEC (AGRAMAR). En cat. sembla que no és estrany a terres valencianes però és sobretot un mot de Balaguer, Pallars i Segre mitjà: «a la Serra les *esgramen* / per un bocinet de pa», còmbra tòpica recollida a Ponts (Montanya, *Top. Mèd.*, p. 202); cf. Krüger, VKR VIII, 216, 221, 227. La forma *esgrama* és suspecta: solament es basa en una cèdula del DAG. (d'on passà al Dfa. i AlCM): J. B. Xuriguera, que coneix bé allò, m'escrivia espontàniament c. 1965 comentant-ho amb dubte: «a Balaguer la indústria del cànem és tradicional, i de la màquina d'esgramar se'n diu *esgramadora*»; aquest, en efecte, és el mot més conegut, i és el que segons Krüger recolliren a Isil ell mateix i a Balaguer, Hegener (que en efecte jo vaig acompanyar cap a Balaguer algun cop el 1936); però a Farrera de Pallars (1934) jo vaig recollir per a les bregadores *esgramés* en plural notat fonèticament. S'endevina que els informants del DAG. i del AlCM degueren donar també aquest plural negligint l'accent i el publicador cregué que era un plural femení en *-es*. Cal doncs afegir +*esgramer* pall. (si bé és quasi plurale tantum *esgramers*) i esborrar *esgrama* del diccionari, per més que hi hagi *garrama* (i *k-*) en basc i *grama* en algun parlar castellà.

Esgramar 'treure el gram', V. *gram*, *esgramenar* *Esgranall, esgranar, esgranotar*, V. *gra* *Esgraonada, esgraonar*, V. *escala* *Esgraponar*, V. *grapa* *Esgrasadora, V. gras* *Esgrasotar*, V. *agràs* *Esgratinyadura, esgratinyar, -tunyar*, V. *gratar* *Esgravellat*, V. *clivella* *Esgrajar-se*, encruentament dels sinònims *esgorjar-se* i *esgargamellar-se* (però és forma real? o mal recordada per un aficionat?) *Esgrellar*, V. *grell* (GRILL) *Esgrifollar, esgrifonar*, V. *grifoll* *Esgrillar*, V. *grill*